

สถานการณ์การเงินการคลังสุขภาพของประเทศไทย

หัวหน้าโครงการ: ดร.สมรนึก โชติช่วงฉัตรชัย
มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ

“ระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับบริบทของไทยควรแบบไหน?”

หากระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพที่ทุกคนคาดหวังสามารถมุ่งให้เกิดความยั่งยืน มีประสิทธิภาพ เพียงพอ เป็นธรรม ตอบสนองความต้องการ โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ตามเป้าหมายของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565 คงเป็นเรื่องดี ที่จะช่วยสร้างให้ทุกคนบนพื้นแผ่นดินไทยมีสุขภาวะ

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565 ทบทวนการเงินการคลังได้ เสนอตัวชี้วัดไว้ตามเป้าประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ **ความยั่งยืน (Sustainability)** ความเพียงพอ (Adequacy) ความเป็นธรรม (Fairness) และ**ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency)** ซึ่งเรียกโดยย่อว่า **S-A-F-E** ซึ่งโครงการศึกษาได้นำตัวชี้วัดทั้งหมด 15 ตัว มาติดตามสถานการณ์ระบบสุขภาพไทยในเรื่องการเงินการคลังด้านสุขภาพ

จากการติดตามข้อมูลตัวชี้วัดทั้ง 15 ตัว ข้างต้น สามารถสรุปสถานการณ์ด้านการเงินการคลังของระบบสุขภาพไทยตามเป้าประสงค์ **S-A-F-E** ได้ว่า **“ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายและเป้าประสงค์ 9 ตัวชี้วัด และยังไม่บรรลุเป้าหมายอีก 6 ตัวชี้วัด”** มีรายละเอียดของการติดตามสถานการณ์และข้อเสนอในแต่ละด้านดังนี้

<p>ความยั่งยืน</p>	<p>มี 2 ตัวชี้วัด</p> <p>☒ ผ่าน 2 ☒ ไม่ผ่าน 0</p> <p>รัฐบาลมั่นใจได้ว่าการเงินการคลังสุขภาพอยู่ในวิสัยที่ลงทุนได้ในระยะยาว อย่างไรก็ตามผลกระทบจากวิกฤตโรคโควิด 19 ทำให้ต้องระงับหรือชะลอการลงทุน เพื่อเตรียมพร้อมกับการรับมือวิกฤตต่างๆ ทั้งนี้ อาจพิจารณาแหล่งเงินอื่นๆ เพิ่มเติม</p>	<p>ความเพียงพอ</p>	<p>มี 6 ตัวชี้วัด</p> <p>☒ ผ่าน 4 ☒ ไม่ผ่าน 2</p> <p>รัฐบาลควรมีการลงทุนด้านสุขภาพให้เพียงพอต่อการพัฒนาระบบสุขภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการที่จำเป็นและมีคุณภาพอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ ควรต้องคำนึงถึงการลงทุนในระบบสุขภาพ เพื่อเตรียมพร้อมและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น สังคมผู้สูงอายุ วิกฤต และภัยพิบัติต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน</p>
<p>ความเป็นธรรม</p>	<p>มี 6 ตัวชี้วัด</p> <p>☒ ผ่าน 3 ☒ ไม่ผ่าน 3</p> <p>รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการจัดระบบการเงินการคลังสุขภาพ เพื่อทุกคนบนพื้นแผ่นดินไทย โดยพัฒนาหลักเพื่อสร้างความเป็นธรรมระหว่างระบบประกันสุขภาพภาครัฐ 3 ระบบหลัก อีกทั้งสร้างความเป็นธรรมในการเก็บเงินสมทบของระบบประกันสังคม และสร้างระบบประกันสุขภาพภาคบังคับให้ครอบคลุมคนต่างด้าว ทั้งที่เป็นแรงงานและที่ไม่ใช่แรงงาน</p>	<p>ความมีประสิทธิภาพ</p>	<p>มี 1 ตัวชี้วัด</p> <p>☒ ผ่าน 0 ☒ ไม่ผ่าน 1</p> <p>รัฐบาลควรมีมาตรการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบหลักประกันสุขภาพทั้งสามระบบ เช่น การควบคุมค่าใช้จ่ายให้อยู่ในวงเงินที่กำหนดและมีความเป็นธรรม โดยเฉพาะระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ กลไกกลางในการควบคุมราคาการเบิกจ่าย โดยให้แต่ละระบบไม่มีความแตกต่างกัน และมีมาตรการในการจัดซื้อร่วมกัน เป็นต้น</p>

ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 3

ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพของนโยบายและการดำเนินงานต่างๆ การติดตามตัวชี้วัดได้แสดงสถานการณ์การเงินการคลังสุขภาพของประเทศไทย ซึ่งมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบสุขภาพของประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมาย **S-A-F-E** หรือ ความยั่งยืน ความเพียงพอ ความเป็นธรรม และความมีประสิทธิภาพเพื่อมุ่งสู่ระบบสุขภาพที่เป็นธรรม ตอบสนอง และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังต่อไป

สำนักงานวิจัยระบบสาธารณสุข

